

Suomen tieteen pitäisi kansainvälistyä

Tutkijoiden ja kansanedustajien seura – TUTKAS järjesti seminaarin Suomen tieteen tilasta. Siinä on paljolti kehitettävää ja parannettavaa muun muassa kansainvälisyydessä sekä rahoituksen kohdentamisessa. Lue alustusten tiivistelmiä:

Suomen Akatemian ylijohtaja **Riitta Mustonen** arvioi alustuksessaan Suomen tieteen tilaa. Hän kuvasti tutkimusjärjestelmien rahoitusta: Suomen julkisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus kokonaismenoista on kansainvälisesti vertaillen pieni, 28 %. Julkista tutkimusrahoitusta on kanavoitu soveltavaan tutkimukseen. Yliopistojen rahoitus on myös pienentynyt. Jotta asia korjaantuu, Suomen tutkimusjärjestelmää on kansainvälistettävä. Lisäksi on panostettava luoviin tutkimusympäristöihin ja yhteistyöhön.

Professori **Otto Toivonen** Helsinki Center of Economic Research –laitoksesta painotti esityksessään hajautuneisuutta rakenteellisena haasteena tutkimuksen kehittymiseen. Yliopistojen pitäisi keskittyä ja valita toimivat tutkimustavat. Tietoa siitä, missä on parasta opetusta ja tutkimusta pitäisi levittää laajasti. Sen jälkeen rahat on aiheellista siirtää sinne, missä tehdään oikeita asioita. Tähän kannustimina toimivat kilpailu, mahdollisuus tehdä päätöksiä sekä oikeus ja velvollisuus kantaa niiden seuraamukset.

Sektoritutkimuslaitosten laadukkaasta relevanssista alusti pääjohtaja **Lea Kauppi** SYKEstä. Kutakin laitosta pitäisi tarkastella yhteiskunnallisen roolin mukaan. Laitoksissa on pystyttävä samanaikaisesti toimimaan osana kansainvälistä tutkimusyhteisöä (laatu) ja tuottamaan yhteiskunnallista päätöksentekoa tukevaa ja/tai elinkeinoelämää ja kansalaisia palvelevaa tietoa (relevanssi). Relevanssia ei voi pidemmän päälle olla ilman hyvää laatua. Parannettavaa on kansainvälisyydessä siten, että työskentelyä ulkomailla on tarpeen lisätä, samoin ulkomaisia tutkijoita on pyydyttävä enemmän Suomeen. Myös bibliometristen mittareita pitää käyttää viisaasti, vaikuttavuutta on mitattava enemmän.

Pääjohtaja **Veli-Pekka Saarnivaara** Tekesistä painotti tutkimusten tulosten hyödyntämisen näkökulmaa. Suomessa tarvitaan vahva, kansainväliseen huippuun yltävä perustutkimus sekä kannusteet ja rakenteet. Molemmissa on haasteita. Globaali yhteistyö on suurempi haaste kuin eurooppalainen. Kansainvälistymishaasteet liittyvät erityisesti yliopistoihin ja pk-yrityksiin. Kun arvioidaan Suomen tieteen tilaa ja tasoa sekä Suomen innovaatiojärjestelmän kansainvälisyyttä, tuloksena on molemmissa: painopiste laatuun (=rahoitusta enemmän, mutta harvemmillemme), kansainvälistymiseen, uudistumiseen ja korkeampaan riskinottoon. Tämä edellyttää vahvaa sitoutumista ja julistusta.

Professori **Jorma Sipilä** Tampereen yliopistosta esitti kriittisen näkemyksen valtion tiedepolitiikasta ja yliopistojen asemasta. Valtion ohjaus ei ole onnistunut palkitsemaan tutkimuksen tasosta, Suomen tieteen kansainvälinen asema onkin heikentynyt viime vuosina. Esimerkiksi tutkintomäärien kasvattaminen ei ole tuonut laatua tutkimukseen, vaan on johtanut tohtori-inflaatioon sekä lisääntyneeseen kilpailuun julkisesta tutkimusrahoituksesta. Lisääntynyt byrokratia ja hallinnolliset tehtävät kuormittavat professoreita heikentäen korkeatasoisen tutkimuksen mahdollisuuksia. Perustutkimuksen panostuksista ei pidä luopua, ne luovat pohjan korkeatasoiselle soveltavalle tutkimukselle ja uusille löydöille.

Johtaja **Jaakko Kiander** Palkansaajien tutkimuslaitoksesta esitelmöi innovaatiojärjestelmästä ja talouden kasvusta. Suomen tulisi pystyä nykyisen vaurauden ylläpitämiseksi parantamaan jatkuvasti tuottavuutta. Suomi ei voikilpailla suurten maiden kanssa t&k-panostuksilla, vaan tuottavuuden kasvattamisessa pitäisi hyödyntää olemassa olevia keksintöjä ja teknologioita. Suomalaisesta osaamis pääomasta, liiketoimintaosaamisesta ja yritys ympäristöstä on kuitenkin pidettävä huolta. T&K-toiminta pitäisi viedä tehokkaammin palvelualueille.

Kuvateksti: Professori Jorma Sipilä toteaa seminaarissa, että yliopistojen ohjausta pitää muuttaa jos tieteen tasoa halutaan nostaa.